

Saksmappe til møte i Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) 13. mai 2024

kl.11.00 på Scandic hotel Karasjok

Saksliste:

Sak 43/2024: Kort orientering fra leder

Sak 44/2024: Godkjenning av innkalling og saksliste

Sak 45/2024: Valg av 2 protokoll underskrivere

Sak 46/2024: Angående sammensetningen av TF medlemmer i Tanavassdragets fiskeforvaltning, brev fra Klima- og miljødepartementet 30. april 2024

Sak 47/2024: Innkalling til tredje ekstraordinære fellesmøte for laksebreveierne

Behandling:

Sak 43/2024: Kort orientering fra leder

Sak 44/2024: Godkjenning av innkalling og saksliste

Sak 45/2024: Valg av 2 protokoll underskrivere

Sak 46/2024: Angående sammensetningen av TF medlemmer i Tanavassdragets fiskeforvaltning, brev fra Klima- og miljødepartementet 30. april 2024

Saksfremstilling;

Den 24. april 2024 ble det andre ekstraordinære fellesmøte for laksebreveierne holdt som kveldsmøte på Tana miljøbygg.

I forbindelse med valgene av fem medlemmer til TF, og at kun menn ble valgt, ble det stilt spørsmål fra møtet, om ikke kjønnskvoeringen og geografisk fordeling av TF medlemmer gjelder for TF som organ. Både problemstilling om kjønnskvoering og geografisk fordeling av medlemmene ble avvist av møteleder. Det er ikke tvil om at de fremmøtte møtedeltagere, fikk ufullstendige saksopplysninger her.

Lokal media var til stede på det ekstraordinære fellesmøtet 24. april. Samme uke ble noen av protokoll tilførselene tatt opp av lokal media direkte med Klima- og miljødepartementet. Ved brev av 30. april skrev Klima- og miljødepartementet til TF følgende;

«Klima- og miljødepartementet er informert om at laksebreveierne i Tanavassdraget på nye valgte representanter til Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) under fellesmøtet den 24. april. Etter dette valget er sammensetningen i TF åtte menn og én kvinne. Av laksebreveiernes representanter er fire bosatt Tana kommune og én bosatt i Karasjok kommune.

I likestillings- og diskrimineringsloven § 28 heter det at «[n]år et offentlig organ oppnevner eller velger utvalg, styrer, råd, nemnder, delegasjoner mv., skal begge kjønn være representert på følgende måte: [...]

d. har utvalget ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire».

TF er et organ som utfører offentlig myndighet, og er dermed underlagt denne bestemmelsen. Det betyr at minst fire av TFs medlemmer skal være kvinner. Kultur og likestillingsdepartementet kan gi dispensasjon fra kravet om kjønnsbalanse dersom det ikke har latt seg gjøre å finne et tilstrekkelig antall kvalifiserte medlemmer av begge kjønn. Det er ikke gitt noen slik dispensasjon i denne saken. Så vidt departementet har fått opplyst stilte det også flere kvinner til valg.

Ifølge Tanaforskriften § 8 jf. § 6 skal fellesmøtet for laksebreveiere velge fem representanter til TF. I forarbeidene til denne forskriften (kgl. res. 4. februar 2011 s. 13) heter det at «[d]epartementet ser det som naturlig at minst to av de fem representantene skal være fiskeberettiget basert på eiendom i én av kommunene, slik at det sikrer en god representasjon fra alle deler av vassdraget». Bred geografisk representasjon er også forutsatt i Tanautvalgets arbeid, og fastsatt i TFs egne vedtekter.

Dagens sammensetning i TF er i ikke i overensstemmelse med Tanaforskriften § 6 og kravet i likestillings- og diskrimineringsloven § 28. Departementet ber TF snarest rette opp i disse forholdene, og sørge for at minst to av laksebreveiernes representanter er bosatt i hver kommune, og at minst fire representanter i TF er kvinner».

Det at Tanavassdragets fiskeforvaltning hverken har klart å følge egen forskriftshjemmel (Tanaforskriften 2011) og Likestillingsloven krav om kjønnskvolter i styre/utvalg, har fått oppmerksomhet fra øverste politiske ledelse i Klima- og miljødepartementet denne uka. Statsråden forventer nå at TF rydder opp i etterlevelsene av egen forskriftshjemmel (om geografisk fordeling) og i kjønnsbalansen i styret.

I forarbeidene til forskrift om forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget, er det i Kgl. Res 4.02.2011 til Tanaforskriften 2011 på s. 15 inntatt følgende;

«Departementet ser det som naturlig at minst to av de fem representantene skal være fiskeberettiget basert på eiendom i én av kommunene, slik at det sikrer en god

representasjon fra alle deler av vassdraget. Eventuelle laksebreveiere som bor langs sideelvene i Kautokeino kommune er inkludert i Karasjok sone».

TF som organ

Rettslig bakgrunn og opprettelse av TF

TF er et særopprettet organ som er tillagt forvaltningsoppgaver, jf. notat 29. mars 2017 fra Advokatfirmaet Haavind AS, sitat;

«Organet og dets forvaltningsoppgaver har hjemmel i lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (Finnmarksloven) § 28, 2. ledd, og i Lov om fiskeretten i Tanavassdraget («Tanaloven») § 6, der det fremgår at departementet gjennom forskrift «skal legge til rette for en lokal, rettighetsbasert forvaltning av fiskeressursene [...]» (tidl. Tanaloven av 23. juni 1888 § 1, 1. ledd), samt lakse- og innlandsfiskeloven § 6, 2. ledd. Lovverket anerkjenner lokale særskilte rettigheter opparbeidet gjennom alders tids bruk og lokal sedvane, både for lokale jordbrukere i elvedalen, og for de med opparbeidede rettigheter til stangfiske (se kongelig resolusjon 16/12, 20. april 2012). Resolusjonen bygger på de samme grunnleggende betraktninger som fremkommer av Innst. O. 80 (2004-2005) (ifm Finnmarksloven) hva gjelder historisk opparbeidede rettigheter og urfolksrettigheter som grunnlag for tilbakeføring av forvaltningen av naturressursene til lokalbefolkningen i Finnmark.

I tillegg til ovennevnte er grenseelv strekningen av vassdraget underlagt bilateral avtale med Finland om fellesregulering av fisket.

Opprettelsen av TF og det nærmere regelsettet for virksomhetene er nedfelt i forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget («Tanaforskriften») fra 2011. Forskriften er utarbeidet både med hensyn til en faglig forsvarlig forvaltning av fiskeressursene, og for å ivareta de historisk opparbeidede lokale rettighetene som beskrevet over.

Før denne forskriften, ble fisket forvaltet av statlige og fylkeskommunale instanser, i hovedsak Fylkesmannen i Finnmark, samt politidistriktet for Tana og Karasjok, med overordnet ansvar hos Miljøverndepartementet, og der de organiserte laksebreveierne kun hadde en rådgivende rolle.

Etter opprettelsen av TF, er samtlige av de forvaltningsoppgaver som tidligere var spredt på ulike offentlige instanser, samlet i TF. De 9 TF-medlemmene utgjør samlet forvaltningsorganets bestemmende utvalg, som velges av de to rettighetsgruppene. I tillegg har TF en ansatt administrasjon, ledet av TFs direktør».

I Kongelig resolusjon 4.02.2011 til Forslag til forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget – oppfølging av Tanautvalgets rapport er føringene til fellesmøter beskrevet, jf. s. 17;

«Til § 8 Fellesmøte for fiskeberettigede

Tanautvalget mente at ordningen med fellesmøte for de fiskeberettigede (tidligere kalt lakseting) burde videreføres. Møtet skal omfatte alle de fiskeberettigede etter § 3 i elvedalen.

Dette er en endring i forhold til dagens praksis hvor det holdes to atskilte lakseting. Utvalget mente det var viktig at vassdraget ble sett under ett for å få en mest mulig enhetlig forvaltning. Ett fellesmøte vil kunne bidra til at fiskere fra ulike geografiske områder ser problemstillinger fra hele vassdraget mer i sammenheng. I tillegg vil fellesmøtets myndighet til å velge de fiskeberettigedes representanter i Tanavassdragets fiskeforvaltning gjøre det nødvendig å holde et felles møte for alle fiskeberettigede i vassdraget. Utvalget forutsatte at fellesmøtet sørger for at ulike deler av vassdraget blir representert i organet».

Fordeling av TF valgte medlemmer fra fellesmøter 2011 – 2024;

År	Menn	Kvinner	Kjønnsbalanse Li. § 28	Områder representert, Kgl. res. til §8	Ikke repr. Områder	Områder utenfor TF
2011	3	2	Ja	3	1	36 %
2015	5	0	Nei	3	1	18 %
2019	5	0	Nei	4	0	
2023	5	0	Nei	3	1	36 %
2024*	5	0	Nei	3	1	31 %

- Valg ved det andre ekstraordinære fellesmøte for laksebreveierne 24. april 2024.

Tanavassdragets fiskeforvaltning består av tre parter. De fiskeberettigede (garnfiskerettighetshavere) etter [§ 3](#) velger fem av medlemmene på fellesmøtet, jf. [§ 8](#). Videre er Tana og Karasjok kommuner representert med to medlemmer hver med personlige stedfortredere.

Hittil i de tretten årene, har ikke Karasjok kommune hatt flertall i noen perioder i TF organet. En fiskeberettiget fra Karasjok kommune etter [§ 3](#), har heller ikke hatt TF – leder verv i to år hittil.

TF er et offentlig organ. TF har siden 2021 vært fullt ut finansiert av offentlige tilskudd. Videre er det klart at TF dels utøver privatrettslig, og dels offentligrettslig myndighet, hvor dets kompetanse er utledet av Tanaforskriften 2011.

For TF organet gjelder Lov om likestilling 1978, revidert sist 2017.

§ 28. Kjønnsbalanse i offentlige utvalg mv.,

Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven) LOV-2017-06-16-51

Når et offentlig organ oppnevner eller velger utvalg, styrer, råd, nemnder, delegasjoner mv., skal begge kjønn være representert på følgende måte:

- Har utvalget to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.
- Har utvalget fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.
- Har utvalget seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.

- d. Har utvalget ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire.
  - e. Har utvalget flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 pst.
- Første ledd gjelder også ved oppnevning og valg av varamedlemmer.

Etter valg av fem medlemmer til TF ved fellesmøter fra 2011, er det kun ved første fellesmøte 5. mars 2011, at laksebreveierne har klart å oppfylle likestillings lovens krav om kjønnskvoltering til utvalg og styre. Ved fellesmøtene i 2015, 2019, 2023 og ved det ekstraordinære fellesmøte 24. april i år, er kun menn valgt å bekle de vervene i TF organet.

I Kgl. Res. 4.02.2011 s. 17 til Tanautvalgets forslag til forvaltningsforskrift for norsk side av Tanavassdraget, har følgende tekst;

«Utvalget mente det var viktig at vassdraget ble sett under ett for å få en mest mulig enhetlig forvaltning. Ett fellesmøte vil kunne bidra til at fiskere fra ulike geografiske områder ser problemstillinger fra hele vassdraget mer i sammenheng. I tillegg vil fellesmøtets myndighet til å velge de fiskeberettigedes representanter i Tanavassdragets fiskeforvaltning gjøre det nødvendig å holde et felles møte for alle fiskeberettigede i vassdraget. Utvalget forutsetter at fellesmøtet sørger for at ulike deler av vassdraget blir representert i organet».

Etter som fellesmøtene med valg av laksebreveierne medlemmer til TF er avholdt, er det på det rene at alle hoveddelene ikke har vært representert i TF i fire års periodene. Etter tre av valgene fra laksebreveierne, viser det seg at ca. 1/3-del av vassdragets områder, ikke har vært representert i TF i de tre periodene. Således har ikke laksebreveierne sammensatt TF, slik at alle hovedområdene har vært representert i TF organet, og da er ikke en av hoved forutsetningene i Kgl. Res. fra 2011 oppfylt.

Etter dette er det viktig for Tanavassdragets fiskeforvaltning, å ta selvkritikk for mangelfull - og direkte lovstridig oppfylning av egen forskriftshjemmel, og de Lover som TF som organ, er pålagt å følge ved egen drift til enhver tid.

Direktørens innstilling:

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) tar selvkritikk, for ledelsen og gjennomføringen av det andre ekstraordinære fellesmøtet for laksebreveierne 24. april 2024 i Tana. TF erkjenner nå at valgresultatet med skjev geografisk fordeling og med bare menn inn i organet, ikke er i samsvar med Tanaforskriftsens hjemmel etter § 6, og heller ikke etter Likestillingslovens krav om kjønnskvoltering i et styre, jf. § 28.

TF vil snarest rette opp i disse forholdene, og sørge for at minst to av laksebreveierne representanter er bosatt i hver kommune, og at minst fire representanter i TF er kvinner.

TF vil innkalle til det tredje ekstraordinære fellesmøte for laksebreveierne, så snart det overhodet er mulig med et nytt valg møte.

Drøfting;

Vedtak:

Sak 47/2024: Innkalling til tredje ekstraordinære fellesmøte for laksebreveierne

Saksfremlegg:

Den 24. april ble det andre ekstraordinære fellesmøte for laksebreveierne i år avholdt som kveldsmøte på Tana miljøbygg. Møtet fikk god oppslutning fra laksebreveierne i nedre norsk del, men kun seks laksebreveiere fra Karasjok fiskesoner møtte.

Ved brev 30. april 2024 fra Klima- og miljødepartementet til TF, skriver KLD at dagens sammensetning i TF er i ikke i overensstemmelse med Tanaforskriften § 6 og kravet i likestillings- og diskrimineringsloven § 28.

Valgkomiteens forslag til ekstraordinært fellesmøte 24. april:

Leder for valgkomitéen Elin Mary Sabbasen innledet med ønske om å presentere bakgrunn for valgkomitéens forslag. Møteleder M. Blien avbrøt Sabbasens presentasjon, med begrunnelse i hensyn til tidsbruk.

Etter dette presenterte Sabbasen kort de foreslåtte medlemmene og stedfortredere, i alt 3 kvinner med personlige stedfortredere, og to menn med personlige stedfortredere, uten at valgkomiteen fikk presentert grunnlaget for områdevis fordeling av medlemmene.

Valgkomiteens forslag medtas her;

Valgkomiteen viste til at i Tanautvalgets rapport 2008-09, med forslag til forvaltningsforskrift 2011. I Kgl.Res. februar 2011 til Tanaforskriften § 8 Fellesmøtet, er det inntatt en føring;

“Tanavalget forutsetter at fellesmøtet sørger for at ulike deler av vassdraget blir representert i organet”.

Videre la valgkomiteen til grunn vedtaket fra det ekstraordinære fellesmøte for laksebreveierne den 6. januar i år. Etter dette har valgkomiteen bestrebet seg for å finne samlende kandidater, slik at hele vassdraget blir representert i TF, noe som ansees som veldig viktig for legitimiteten til lokal forvaltningen. For første gang innstilte valgkomiteen et TF - medlem fra lešjohka. De foreslo også et fritt medlem som veksler mellom Tana og Karasjok. Neste gang i 2027, kan det frie medlemmet rulleres motsatt, slik at det faste medlemmet da kommer fra Karasjok, og at stedfortrederen da blir fra Tana.

Valgkomiteen ble valgt ved fellesmøtet 28. oktober 2023. Valgkomiteens oppgave er å foreslå fem medlemmer med stedfortrederne til TF til fellesmøter. Møteleder Rune Aslaksen ba møtedeltakerne rive de ferdig utfylte lappene fra fellesmøtets valgkomite.

Slik oppfordring ansees som respektløst og fullstendig uakseptabel oppførsel fra møteleder (og nåværende nest-leder i TF), å oppfordre møtedeltagerne å rive valgkomiteens forslag til nye TF – medlemmer, når valgkomiteen har gjort en jobb for fellesmøtet for laksebreveierne.

Etter valg gjennomføringen fremla Marja-Liissa Partapuoli protokoll tilførsel;
«Valggjennomføringen her resulterer i at fordelingen av medlemmer blir et demokratisk problem. Karasjok har fått ett TF-medlem, mens Tana har fått 4 TF-medlemmer. Valget viser også at TF har et demokratisk problem, med at TF nå har valgt fem menn, dette til tross for at seks kvinner har sagt ja til å stille til valg. TF har siden 2021 vært fullt ut finansiert av offentlige driftsmidler. Videre er det klart at TF dels utøver privatrettslig, og dels offentligrettslig myndighet, hvor dets kompetanse er utledet av Tanaforskriften 2011. Etter min mening er TF bundet av likestillingsprinsippet, og at kjønnskvoltering gjelder i styret».

Tore-Jan Gjerpe og Anne Kirsten Østmo fremla følgende protokoll tilførsel;
«Det er valgt 4 representanter fra Tana og 1 representant fra Karasjok. Dette anser vi å være i strid med Tanaforskriften, og valget må derfor ansees som ugyldig».

Videre viste direktøren til Kongelig resolusjon 4.02.2011 til tanaforskriften § 6 om områdevis fordeling i TF side 15, sitat;

«Departementet ser det som naturlig at minst to av de fem representantene skal være fiskeberettiget basert på eiendom i én av kommunene, slik at en sikrer god representasjon fra alle deler av vassdraget».

Oppstilling av fellesmøter 2011 - 2024

Tid	Sted	Merknad
05.03.2011	Sirpmás	
25.04.2013	Leavvajogas	Ekstraordinært
31.10.2015	Karášjogas	
19.01.2019	Sirpmás	Ekstraordinært
26.10.2019	Sirpmás	
28.10.2023	Sirpmás	
06.01.2024	Karášjogas	Ekstraordinært
24.04.2024	Deanušaldis	Ekstraordinært kveldsmøte
01.06.2024		

Tabellen viser at det siden 2011 har Tanavassdragets fiskeforvaltning avholdt fire fellesmøter og fire ekstraordinære fellesmøter for laksebreveierne. Tre av fellesmøtene er avholdt i Tana og ett møte i Karasjok. Likeledes er det avholdt tre ekstraordinære fellesmøter i Tana og ett møte i Karasjok. Etter at to lakseting hvert fjerde år i Tana og Karasjok ble slått sammen til et

fellesmøte for laksebreveierne, har det blitt en klar overvekt av møter plassert til Tana. Dette ansees å være utenfor den rammen som tidligere Tanautvalget la til grunn i 2008 – 09, og som senere ble medtatt i Kgl.Res. 4.02.2011.

For fremtiden (etter 1. juni 2024) er det viktig, at når nytt TF sammensettes etter valg og oppnevninger, at nye TF medlemmer får en egen kursdag om Tanaforskriften av 2011, Forvaltningsloven, om andre Lover som berører TFs drift, med bl.a. gjennomgang av TF – medlemmenes ansvar mv.

Direktørens innstilling:

Direktøren legger frem to forslag til møteløsning av oppgaven med å velge fem medlemmer til TF med personlige stedfortredere for resten av TFs fjerde driftsperiode frem til høsten 2027.

- A) Tanavassdragets fiskeforvaltning inviterer til ekstraordinært fellesmøte for laksebreveierne den 1. juni, alternativt 8. juni i Karasjok, med valg av fem medlemmer til TF, etter forslag fra fellesmøtets valgkomite. Møtet holdes på dagtid.

Tanavassdragets fiskeforvaltning forutsetter at fellesmøtet sørger for at de ulike hovedområdene i vassdraget blir representert i organet, og at Kgl. Res. av 2011 følges, og oppfyller kjønnskvoeringen, jf. Likestillingslovens § 28.

- B) Tanavassdragets fiskeforvaltning inviterer og arrangerer to likeverdige ekstraordinære fellesmøter 1. juni, alternativt 8. juni i Karasjok og I Sirma, med samtidig møtestart.
- Møtet i Karasjok velger Karasjok fiskesoners medlemmer med stedfortrederne til TF, for perioden 1. juni (alternativt fra 8. juni) – til høsten 2027.

Fellesmøtes valgkomite utarbeider forslag til TF medlemmer.

Ved valgene må møtet følge kravet om kjønnskvotering i TF, jf. Likestillingslovens § 28, og Tanaforskriftens § 6 krav om god geografisk fordeling blant valgte medlemmer.

- Møtet i Sirma velger Tana fiskesoners medlemmer med stedfortrederne til TF, for perioden 1. juni – høsten 2027. Fellesmøtes valgkomite utarbeider forslag til TF medlemmer.

Ved valgene må møtet følge kravet om kjønnskvotering i TF, jf. Likestillingslovens § 28. og Tanaforskriftens § 6 krav om god geografisk fordeling blant valgte medlemmer.

Alternativ B løsning vil sikre at hver enkelt hoved område, velger sine medlemmer til TF. Dvs. at Karasjok fiskesoner velger sine medlemmer til TF, og at Tana fiskesoner velger sine medlemmer til TF. En slik løsning vil medvirke til at de valgte medlemmer har den beste forankring fra sine respektive områder, noe som vil gi god legitimitet til valgte TF medlemmer. Dette vil være i samsvar med det hva Tanautvalgets mål og de føringer som er med i Kgl. Res. av 2011. I Kgl.Res. februar 2011 til Tanaforskriften § 8 Fellesmøtet, ble det inntatt en føring;

“Tanavalget forutsetter at fellesmøtet sørger for at ulike deler av vassdraget blir representert i organet”.

Drøfting:

Vedtak: